

Perhon kunta

2025

ARVIOINTIKERTOMUS

Tarkastuslautakunta 6.5.2026

Valtuusto xx.5.2026

Sisällys

1. Tarkastuslautakunta ja sen tehtävät	2
2. Strategia	4
3. Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja konsernivalvonta	6
4. Kunnan hallinto ja talous	7
4.1. Yleisjohto ja hallinto	8
4.2. Tietohallinto	8
4.3. Työllisyyspalvelut	9
4.4. Henkilöstö	10
5. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	10
5.1. Sivistyspalvelut	13
5.2. Hyvinvointipalvelut	15
5.3. Tekniset palvelut	16
5.3.1. Vesihuoltolaitos	18
5.3.1.1. Vesilaitos	18
5.3.1.2. Viemärlaitos	19
5.3.1.3. Kaukolämpölaitos	19
5.3.2. Konserniyhtiöt	20
6. Johtopäätökset ja suositukset	21
7. Allekirjoitukset	21

1. Tarkastuslautakunta ja sen tehtävät

Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset, taloudelliset ja strategiset tavoitteet toteutuneet kunnassa ja kuntakonsernissa.

Tarkastuslautakunnan toimintaa ohjaa Kuntalaki (410/2015), mutta käytännön työssä korostuvat myös Hallintolaki (434/2003), Julkisuuslaki (621/1999), Tilintarkastuslaki (1141/2015) sekä kunnan oma hallintosääntö. Näiden kokonaisuus varmistaa, että lautakunta toimii riippumattomasti, läpinäkyvästi ja lainmukaisesti.

Lisäksi tarkastuslautakunta:

- arvioi toiminnan tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta
- arvioi talouden tasapainotuksen toteutumista ja kehitystä
- arvioi taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyyttä alijäämän kattamiseen
- valmistelee tilintarkastuksen ja seuraa sen toteutumista
- käsittelee tilintarkastuskertomuksen
- laatii vuosittain arviointikertomuksen
- valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi

Tarkastuslautakunta on käsitellyt sidonnaisuusilmoitukset kokouksissaan 3.9.2025 § 18 ja 7.10.2025 § 22. Sidonnaisuusilmoitukset on saatettu tiedoksi valtuustolle 15.12.2025 § 74.

Tarkastuslautakunta laatii vuosittain kunnanvaltuustolle tilinpäätöksen yhteydessä luovutettavan arviointikertomuksen.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastajat

Voimassa olevan johtosäännön mukaan lautakunnassa on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä kaksi muuta jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat valtuutettuja.

Matti Louhula ja Pauli Jylhä eivät osallistunut esteellisenä arvioimaan hallituksen tavoitteiden toteutumista. Pauli Jylhä ja Markus Kivelä eivät osallistuneet esteellisenä arvioimaan teknisen toimen tavoitteiden toteutumista.

Kunnanvaltuuston 16.6.2025 § 42 valitsema tarkastuslautakunta ajalle 1.6.2025-31.5.2027.

JÄSEN

Matti Louhula pj.
Markus Kivelä vpj.
Marika Kinnunen
Pauli Jylhä
Katri Haukilahti

VARAJÄSEN

Mika V. Kellokoski
Veli-Antti Polvilampi
Leila Kivelä
Tanja Jaatinen
Jorma Koivuniemi

Perhon kunnanvaltuusto valitsi tarkastuslautakuntaan Markus Kivelälle uuden varajäsenen Sampo Tyynelän tilalle 3.11.2025 § 65

Perhon kunnanvaltuusto on hyväksynyt 28.4.2025 § 22 tilintarkastuspalvelujen hankinnan BDO Auditor Oy:ltä vuosille 2025–2027. Vastuunalaisena tilintarkastajana toimii HT, JHT Mark Lassfolk.

Arvioinnin toteuttaminen

Tarkastuslautakunta on laatinut syksyllä 2025 arviointisuunnitelman valtuustokaudelle 2025–2028 ja työohjelman vuodelle 2025. Perhon kunnan tarkastuslautakunta on kokoontunut tilikauden 2025 tavoitteiden arvioimiseen yhteensä 11 kertaa.

Tarkastuslautakunnan vuoden 2025 arviointikertomus perustuu eri toimialojen viranhaltijoiden katsauksiin ja tutustumiskäynneillä tehtyihin havaintoihin, kunnan toimintakertomukseen ja valtuuston, hallituksen sekä lautakuntien pöytäkirjoihin ja muuhun viranhaltijoiden ja työntekijöiden tarkastuslautakunnalle toimittamaan materiaaliin sekä kuntalaisilta saatuun palautteeseen. Konserniin kuuluvien yhtiöiden ja konsernivalvonnan osalta kuultiin kunnanjohtajaa.

Tarkastuslautakunnan arviointityön painopistealueina olivat, kunnan strategia, kehittämisspalvelut, Perhon Kartano Oy, Perhon Kehitys Oy, tekniset palvelut, vesi- ja jätevesihuolto, varhaiskasvatuspalvelut, tietohallinto ja henkilöstö. Tarkastuslautakunta ottaa kantaa myös toimintojen tarkoituksenmukaisuuteen.

Arviointikertomuksessa on käytetty liikennevalomallia havaintojen ja suositusten luokitteluun.

myönteinen havainto

suosituksia ja toteamuksia

arvioinnissa esiin noussut huoli

2. Strategia

Perhon kunnan strategia 2022–2030

Kunnanvaltuuston toukokuussa 2022 hyväksymän kuntastrategian arvolause; ”Olemme ennakkoluulottomia tekemään yhdessä uusia asioita” yhdistää kunnan toiminnan arvot ja vision.

- ⇒ Ideoista toimeenpanoon
- ⇒ Sujuvuudella taloushyötyjä
- ⇒ Yhdessä hyvinvointi
- ⇒ Maineella vetoa ja työvoimaa

Vuonna 2025 vakinaisten työntekijöiden tulovaihtuvuus oli 4,5 % ja lähtövaihtuvuus 11,6 % (maan keskiarvo 8-9 %). Vaihtuvuusprosentti lasketaan vuoden aikana alkaneiden ja päättäneiden palvelussuhteiden lukumäärät suhteutettuna vuoden viimeisen päivän vakituisen henkilöstön kokonaismäärällä”. Tähän on vaikuttanut mm yt-neuvotellut ja palvelurakenteen muutokset. Kuitenkin vaihtuvuus on lähellä julkisten alojen keskiarvoa.

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunta katsoo, että henkilöstöstrategian roolia ja sisältöä olisi syytä täsmentää. Strategiatyössä tulisi huomioida eläköitymiskehitys sekä sen vaikutukset henkilöstön saatavuuteen. Lisäksi tarkastuslautakunta suosittelee, että kunnassa otetaan käyttöön exit-kysely poislähteville työntekijöille, jotta palvelussuhteiden päätymisen syistä saadaan suunnitelmallisesti tietoa toiminnan ja henkilöstöjohtamisen kehittämisen tueksi. Haastatteluissa tulee säilyttää objektiivisuus.

Tarkastuslautakunnan arvio strategian toteumasta

Strateginen painopiste	Keskeiset tavoitteet	Toteutuminen 2025	Tarkastuslautakunnan arvio	
Ideoista toimeenpanoon	Toimintakulttuurin uudistaminen, kehittämisideoiden vieminen käytäntöön, yhteiskehittäminen	Osittain toteutunut	Organisaatiouudistus toteutettiin ja kehittämistoimia edistettiin, mutta kaikkia strategisia hankkeita ei saatu vietyä käytännön toteutukseen.	
Sujuvuudella taloushyötyjä	Tasapainoinen talous, kustannustehokkuus, talouden sopeuttaminen	Tarvitsee vielä kehittämistä ja asioiden loppuun viennin.	Tilikausi muodostui ylijäämäiseksi ja talouden tasapainotusohjelman toimenpiteet alkoivat vaikuttaa selvästi. Vuosikate kattoi poistot eikä kriisikuntakriitteerejä täyttnyt.	
Yhdessä hyvinvointi	Kuntalaisten ja henkilöstön hyvinvointi, osallisuus, palveluiden laatu	Pääosin toteutunut	Palvelut toimivat pääosin suunnitellusti ja kuntalaisten sekä kolmannen sektorin osallistuminen oli aktiivista. Henkilöstön kuormitus kuitenkin kasvoi lomautusten ja henkilöstöjärjestelyjen seurauksena.	
Maineella vetoa ja työvoimaa	Vetovoima, pito-voima, työllisyys, väestökehitys	Toteutunut heikosti	Asukasluku laski ja työllisyystilanne heikkeni. Työllisyyden hoito siirtyi työllisyysalueelle. Työpajatoiminta päättyi. Kuntalaisosallisuutta vahvistavia keinoja, kuten kuntalaiskyselyä ja osallistavaa budjetointia, ei toteutettu. Kuntaviestintään panostettiin, mutta se ei tuottanut merkittävää tulosta.	

3. Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja konsernivalvonta

Sisäinen valvonta tarkoittaa organisaation omaa valvontaa, joka tapahtuu osana muuta hallintoa. Se on osa johtamis- ja hallintojärjestelmää ja auttaa organisaatiota ohjaamaan toimintaa tavoitteita kohti, hallitsemaan riskejä sekä suojaamaan julkisuuskuvansa. Sisäisen valvonnan prosessi suoritetaan organisaation hallituksen, johdon sekä henkilöstön toimesta. Prosessin päämääränä on toimintojen, raportoinnin ja lakiin, että säädöksiin liittyvien tavoitteiden saavuttaminen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnalle asetetut tavoitteet saavutetaan. Ne ovat työvälineitä osana johtamis- ja hallintojärjestelmää, joiden avulla varmistetaan kuntakonsernin yhdenmukainen ja hyvä hallinto sekä johtaminen.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta hoidetaan hallituksen, johdon, esimiesten, henkilöstön sekä muiden tilivelvollisten toimesta ja se sisältyy kunnan kaikkiin toimintoihin. Riskienhallinta on osa kunnan vuosittaista toiminnan suunnittelu-, seuranta- ja raportointiprosesseja. Riskienhallinta on ennakoivaa toimintaa, jolla varmistetaan toimintojen jatkuvuus. Sillä pyritään vaikuttamaan siihen, etteivät riskit toteutuessaan vaikuttaisi kunnan asemaan, talouteen tai palvelukykyyn.

Voimassa olevat säännöt:

Konserniohje (2008), päivitys 2026

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet (2014), päivitys 2026

Hankintaohje (2018)

Hallintosääntö (2025)

Hyvinvointisuunnitelma (2022–2024)

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan sisäinen valvonta ja riskienhallinta on kunnassa järjestetty kuntalain ja hallintosäännön mukaisesti, ja vastuut on määritelty asianmukaisesti. Selonteko täyttää lainsäädännön asettamat vähimmäisvaatimukset.

Tilikauden aikana kunnassa on ollut sellaisia tapahtumia ja olosuhteita, joihin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan näkökulmasta on liittynyt riskejä. Näitä ovat muun muassa investointihankkeisiin liittyneet kustannus- ja toteutukseen liittyvät epävarmuustekijät, sopimus-, vastuu- ja tietosuojaan liittyvät riskit (kyberturvaluus) ja erityisesti hallinnon henkilöstön vähäiseen määrään aiheutuvat riskit.

Edellä mainitut riskit ja niistä saatujen kokemusten hyödyntäminen eivät kuitenkaan näy kaikilta osin selkeästi koottuna sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteon kokonaisarviossa tai siitä tehdyissä johtopäätöksissä. Jatkossa selontekoa olisi mahdollista kehittää siten, että kunnan toiminnan ja talouden kannalta keskeisimmät riskit hahmottuvat nykyistä jäsentyneemmin yhtenä kokonaisuutena. Tarkastuslautakunta suosittelee päivittämään voimassa oleva säännöt.

4. Kunnan hallinto ja talous

Tietoja kunnasta

Perhon kunta sijaitsee valtatie 13 varrella Keski-Pohjanmaan itärajalla. Suurimmat kylätaajamat ovat Kirkonkylä, Möttönen ja Oksakoski.

Väestö

Perhon kunnan väkiluku oli vuoden 2025 lopussa 2550 asukasta.

	2022	2023	2024	2025
Asukasluku	2653	2578	2594	2550
Muutos		-75	16	-44

Perhon kunnan asukasmäärä on vähentynyt vuosien 2022–2025 aikana yhteensä 103 asukasta. Asukasluvun ja etenkin lasten määrän väheneminen näkyy aluksi päiväkodissa ja alakoulussa. Tämä vaikuttaa palvelurakenteseen ja valtionosuuksiin.

	2022	2023	2024	2025
Syntyneet	30	22	32	26
Kuolleet	30	36	39	28
Kuntaan muutto	80	61	94	73
Kunnasta muutto	101	127	73	119

Lähde: <https://pxdata.stat.fi/Muuttoliike/11ae-Väestönmuutokset> ja väkiluku alueittain, 1990–2024

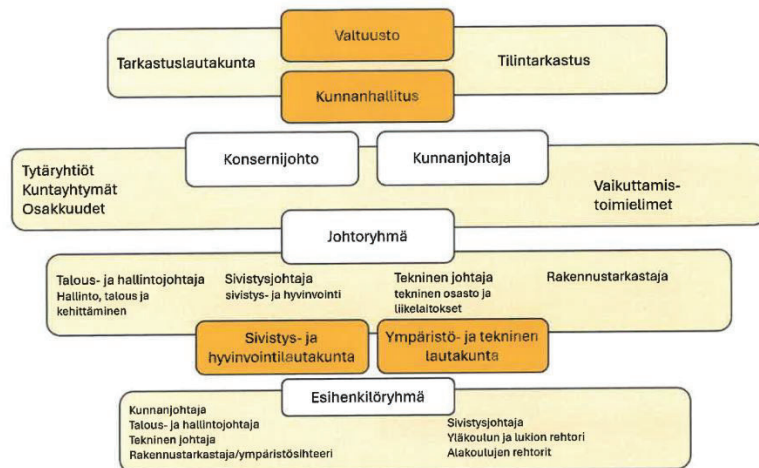
TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunta toteaa, että Perhon kunnassa muuttoliikettä seurataan määrällisesti, mutta kunnasta pois-muuttaneiden sijoittumista ei ole analysoitu. Ilman tietoa siitä, minne ja miksi kunnasta muutetaan, on vaikeaa kohdentaa pitovoimaa ja vetovoimaa vahvistavia toimenpiteitä.

4.1. Yleisjohto ja hallinto

Organisaation muutoksen myötä muodostui päävastuualueet, joita johtaa kunnanjohtaja. Toimialoista vastaavat osastopäälliköt, jotka johtavat ja kehittävät toimintaa kunnanhallituksen, kunnanjohtajan ja lautakunnan alaisuudessa

4.2. Tietohallinto

5.11.2025 tietohallintoasiantuntija Toni Varila

Tietohallinnon tavoitteena on ollut turvata kunnan toiminnan sujuvuus ja tietojärjestelmien toimintavarmuus, kehittää järjestelmiä kustannustehokkaasti sekä edistää sähköisten ja digitaalisesti tuettujen toimintatapojen käyttöönottoa. Lisäksi tavoitteisiin on kuulunut tietoturvan ja tietosuojan varmistaminen sekä järjestelmien ajantasaisuus.

Keskeiset tavoitteet

- talous- ja hallintojärjestelmien toimivuuden ja jatkuvuuden varmistaminen
- tietojärjestelmien keskittäminen ja siirtäminen pilvipohjaisiin ratkaisuihin
- kustannustehokkuuden parantaminen tietohallinnon palveluissa
- sähköisten palveluiden ja tiedonkulun kehittäminen

Toteutuminen vuonna 2025

Tietohallinnossa toteutettiin useita järjestelmällisiä kehittämistoimia. Taloushallinnon järjestelmä siirrettiin CGI:n pilvipalveluun, millä parannettiin järjestelmän käytettävyyttä ja ylläpidon hallittavuutta. Karttapalvelu Louhi otettiin käyttöön ja yhdistettiin Lupapiste-palveluun, mikä sujuvoitti lupakäsittelyä ja paransi tiedon saatavuutta. Paperilaskujen skannausjärjestelyissä siirryttiin Järvinetin palveluun, mikä laski kustannukset merkittävästi aiempaan järjestelyyn verrattuna. Lisäksi asianhallintajärjestelmä Dynamics/Dynastia päivitettiin pilvipohjaisiin kirjautumisratkaisuihin.

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunta katsoo, että tietohallinnolle asetetut tavoitteet ovat toteutuneet pääosin. Järjestelmäuudistukset ja pilvipalveluihin siirtyminen ovat parantaneet toiminnan sujuvuutta ja kustannustehokkuutta. Kehittämistoimet ovat kuitenkin painottuneet teknisiin ratkaisuihin, ja jatkossa on perusteltua kiinnittää huomiota myös tavoitteiden ja hyötyjen selkeämpään mittaamiseen ja raportointiin osana toiminnan seuranta.

4.3. Työllisyyspalvelut

13.1.2026   **Kokkolan kaupungin työllisyysjohtaja Perttu Kellomäki**
Kokkolan kaupungin työllisyyspalveluiden hallintoasiantuntija Mikko Nikkilä

Työllisyyspalvelujen järjestämisessä päästiin toimintavuoden alussa käynnistymään viipymättä heti tammikuun ensimmäisestä päivästä alkaen. Valtiolta siirtyi henkilöstöä työllisyyspalvelujen tehtäviin, mikä osaltaan tuki toiminnan käynnistämistä uudessa järjestämisvastuussa.

Vuoden aikana asiakasmäärät työllisyyspalveluissa kasvoivat. Kasvaneet asiakasmäärät heijastuivat myös määrärahojen riittävyyden tarkasteluun, ja toukokuussa haettiin lisämäärärahaa palkkatukiin. Kaikkien mukana olleiden kuntien osalta lisämäärärahaa ei kuitenkaan tarvittu. Myöhemmin saadut palautukset lisäsivät käytettävissä olevia varoja siinä määrin, että tilanne olisi todennäköisesti ollut hallittavissa myös ilman lisämäärärahan myöntämistä.

Työllisyyden hoitoa on kehitetty yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä KPEDUn kanssa on neuvoteltu puitesopimuksesta, jonka tavoitteena on tukea yhteistyötä ja palvelupolkujen sujuvuutta. Kuntouttavaa työtoimintaa ja työkokeiluja on joissakin tapauksissa toteutettu yrityksissä, ja Perhossa on ollut noin kymmenen henkilöä työpajatoiminnassa. Alueellisesti kuntouttavan työtoiminnan työpaikkoja on kuitenkin Keski-Pohjanmaalla verrattain vähän, mikä osaltaan rajaa käytettävissä olevia vaihtoehtoja.

Työllisyyden hoitoon liittyvää kokonaisuutta haastavat myös lainsäädännölliset ja järjestelmälliset reunaehdot. Osa-aikainen työskentely ei poista henkilöä sakkomaksulistalta, mikä voi heikentää kannusteita työn vastaanottamiseen. Lisäksi kunta ei enää voi palkata henkilöitä palkkatuella omaan toimintaansa, vaan palkkatuella työllistäminen kohdistuu jatkossa yritysisiin.

Työllisyyspalveluiden kokonaisbudjetti (ltk) oli 6,8 miljoonaa euroa. Paikallisesti Perhossa nuorten työntekijöiden työpanosta arvostetaan, ja nuorten työllistymiseen on pyritty kiinnittämään huomiota osana palvelukokonaisuutta.

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	01-12 2024	TA 2025	01-12 2025
Työmarkkinatukimaksut (ns. sakkomaksut)	78 194	101 500	199 728
Työttömyys	10,7 %	8,0 %	10,5 %
Yli vuoden työttömänä	17	15	25

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunta toteaa, työllisyyden hoidon perusta on työllisyysalueella olevassa yritystoiminnassa, joka luo työpaikkoja ja työllistää. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota korkeisiin sakkomaksuihin.

4.4. Henkilöstö

Henkilöstömäärä vuoden 2025 lopussa oli 138 henkilöä. Vakinaisen henkilöstön ja määräaikaisten määrät vähenivät edellisvuoteen verrattuna. Lomautukset laskivat henkilötyövuosien määrää. Henkilöstöressurssien sopeutuminen näkyi siten sekä määrällisesti että työpanoksessa.

Osaamisen kehittämistä toteutettiin yksikkökohtaisesti toiminnan tarpeisiin perustuen. Palkallisten koulutuspäivien määrä säilyi lähes edellisvuoden tasolla, ja palkattomia opintovapaita myönnettiin aiempaa enemmän. Opintovapaat kohdistuivat pääosin kunnan tarpeisiin vastaaviin tutkintotavoitteisiin koulutuksiin, mikä viittaa osaamisen kehittämisen kytkeytymiseen toiminnallisiin tarpeisiin.

Työhyvinvoinnin tukemiseksi kunnassa järjestettiin työterveyshuoltopalvelut sekä tyhy- ja työtoimintaa talousarviossa varatun määrärahan puitteissa. Tyhy- ja työtoiminnan kustannukset olivat edellisvuotta pienemmät. Vuonna 2025 lähes kolmannes henkilöstöstä ei ollut lainkaan sairauspoissaoloja, mutta toisaalta terveysperusteisten poissaolopäivien kokonaismäärä kasvoi edellisvuodesta, mikä osaltaan heijastaa työkyvyn tukemiseen liittyviä haasteita.

Henkilöstökulut laskivat vuoteen 2024 verrattuna. Kustannuskehitykseen vaikuttivat muun muassa henkilöstömäärän ja henkilötyövuosien väheneminen. Samalla palkkaratkaisut toteutettiin voimassa olevien työ- ja virkaehtosopimusten mukaisesti.

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Henkilöstöä koskeva toiminta vuonna 2025 painottui sopeutumiseen taloudellisiin ja toiminnallisiin reunaehtoihin. Osaamisen kehittämistä ja työhyvinvoinnin tukemista jatkettiin suunnitelmallisesti, mutta henkilöstömäärän ja työpanoksen väheneminen sekä sairauspoissaolojen määrä osoittavat, että henkilöstöön kohdistuvat tavoitteet toteutuivat osin haastavissa olosuhteissa.

5. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Kunnan taloudenhoitoa ohjaavat valtuuston hyväksymä talousarvio ja taloussuunnitelma, joiden tavoitteena on turvata lakisääteisten palvelujen järjestäminen sekä kunnan talouden tasapaino.

Kunnan tulorakenne muodostuu pääosin verotuloista, valtionosuuksista sekä toiminnan tuotoista. Talouden kehitykseen vaikuttavat muun muassa asukasluvun ja väestörakenteen muutokset, työllisyystilanne sekä yleinen kunnallistalouden ja kansantalouden kehitys. Nämä tekijät heijastuvat kunnan rahoituspohjaan ja palvelujen järjestämisedellytyksiin.

Kunnan taloutta tarkastellaan osana valtuuston hyväksymää kuntastrategiaa, jossa on asetettu pitkän aikavälin tavoitteet talouden tasapainolle, toiminnan tehokkuudelle ja palvelujen järjestämiselle. Talousarvio ja tilinpäätös toimivat keskeisinä välineinä strategisten tavoitteiden toteutumisen seurannassa ja raportoinnissa.

KUNNAN TUNNUSLUKUJA

	2023	2024	2025	Koko maa keskim. 2024
Kunnan vuosikate eur/as	522	714	724	582
Konsernin vuosikate eur/as	617	823	838	1 045
Tuloveroprosentti	8,86 %	9,30 %	9,30 %	7,47 %
Kunnan lainakanta 31.12./asukas	7 566	8 068	8 552	3 450
Konsernin lainakanta 31.12./asukas	8 083	8 594	9 057	7 254
Kunta kertynyt ylijäämä/asukas eur	1 776	1 963	2 222	3 138
Kunta kertynyt ylijäämä Meur	4,58	5,09	5,67	17,6
Kunnan omavaraisuusaste	42,6 %	41,9 %	41,8 %	61,8 %
Konsernin omavaraisuusaste	42,5 %	41,7 %	41,8 %	47,2 %
Kunnan suhteellinen velkaantuneisuus	159,9 %	173,3 %	179,9 %	101,8 %
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus	146,6 %	158,1 %	162,7 %	138,3 %
Kunnan kassan riittävyys pv	146	220	225	77

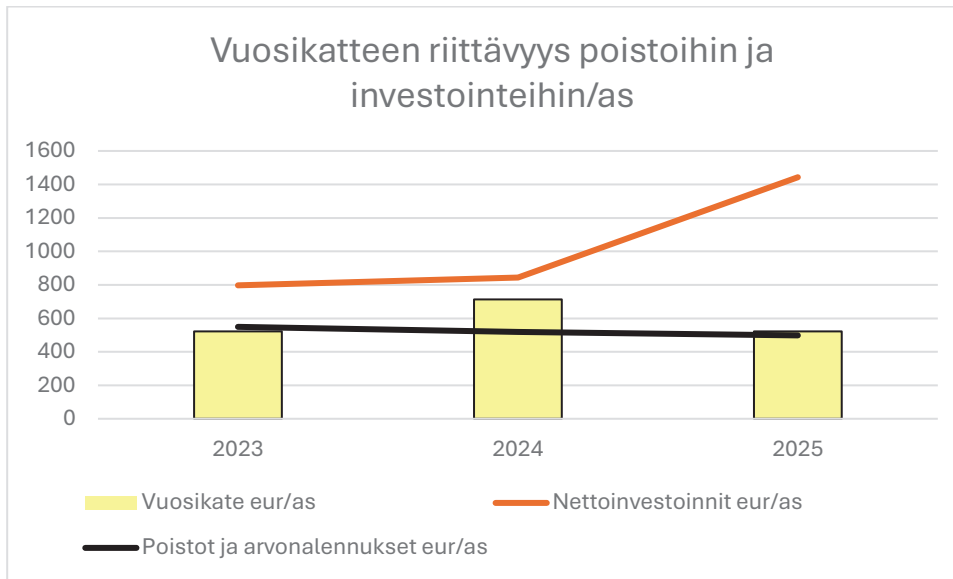
Lähde: www.tutkihallintoa.fi

Kunnan vuosikate on parantunut vuosina 2024–2025 ja ylittänyt koko maan keskimääräisen luvun vuonna 2024. Kunnan lainakanta on kasvanut vuodesta 2023 ja on 23 % enemmän kuin maan keskimääräinen kunnan lainakanta per asukas vuonna 2024. Kunnan omavaraisuusaste on pysynyt lähes samana, mutta verrattuna koko maan keskimääräiseen lukuun omavaraisuusaste on 20 % vähemmän.

Kunnan suhteellinen velkaantuneisuus tarkoittaa, että kunnan käyttötulojen ja vieraan pääoman suhdetta. Jos suhteellinen velkaisuus on korkea, kunnan käyttötulot hupenevat velan maksumiin.

Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi kunnan tai kuntayhtymien investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa kunnan tai kuntayhtymän tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen.

Poistot kuvaavat keskimääräistä vuosittaista korvausinvestointitarvetta. Mikäli vuosikate kattaa poistot (korvausinvestoinnit), kunnan ei tarvitse velkaantua, realisoida käyttöomaisuuttaan tai pitkäaikaisia sijoituksiaan tai vähentää toimintapääomaansa pitääkseen palvelujen tuotantovälineet toimintakunnossa. Jos vuosikate jää negatiiviseksi, tulorahoitus ei riitä edes juokseviin menoihin.

Tulorahoitus ei ole yksin riittänyt rahoittamaan kaikkia investointeja tarkasteluvuosina. Vuonna 2024 kunta pystyi kattamaan investoinneistaan yli 80 % tulorahoituksella, mutta vuosina 2023 ja 2025 investoinneista noin kolmannes jouduttiin rahoittamaan velalla tai säästöillä. Tämä näkyi lainakannan kasvuna: 31.12.2025 lainaa oli noin 21,8 M€, mikä on 8 552 € asukasta kohden, kun vuotta aiemmin luvut olivat 20,9 M€ ja 8 068 €/asukas. Vuonna 2025 rakennettiin liikuntahallia ja hankittiin tekojälle kate ja peruskorjattiin kunnantaloa.

Toimialojen toteumat, määrärahojen riittävyys

Toimiala	Toimintakulut	Toimintakate
Hyvinvointilautakunta	84,9 %	84,5 %
Kunnanhallitus	93,4 %	92,2 %
Tarkastuslautakunta	92,5 %	92,5 %
Tekninen lautakunta	87,5 %	67,6 %
Sivistyslautakunta	97,9 %	96,9 %
Ympäristölautakunta	88,7 %	106,0 %

100 % = toteutunut talousarvion mukaisesti

Investointien toteutuminen

INVESTOINTI	TP 2025	TOTEUMA% (vertailu TA 2025)
Liikuntahalli	2 125 094	88,5 %
Kunnantalon 1.krs peruskorjaus	196 576	98,3 %
Tekojään kattaminen	228 194	99,2 %
Muut	163 137	18,5 %
YHTEENSÄ	2 713 001	73,1 %

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Talousarvio toteutui hankkeiden osalta kokonaisuutena pääosin suunnitellulla tavalla. Investointitason hallinta sekä merkittävien hankkeiden loppuunsaattaminen poikkeuksellisista olosuhteista huolimatta osoittavat kykyä turvata niiden eteneminen. Arvioinnin perusteella ohjausta ja arvioitavuutta heikentää kuitenkin se, että tavoitteet ja niitä kuvaavat mittarit eivät ole kaikilta osin selkeästi yksilöityjä, ja osa investoinneista siirtyi tuleville vuosille. Jatkossa raportoinnissa ja tavoitteiden asettelussa on perusteltua kiinnittää huomiota aikataulujen, sisältöjen ja toteuman selkeämpään erittelyyn.

5.1. Sivistyspalvelut

7.10.2025   **sivistysjohtaja Ville Vihla**

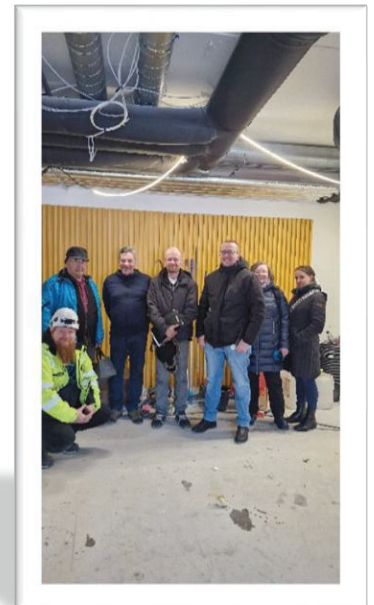
18.2.2026   **yläkoulun ja lukion rehtori Riina Länsikallio**

Sivistystoimen tehtäväalue on varsin laaja, johon kuuluvat varhaiskasvatus, perus- ja lukiokoulutus, kulttuuri- ja kirjastopalvelut sekä nuoriso-, liikunta ja vapaa-ajan palvelut. Sivistystoimi on kunnan suurin toimiala sekä budjetin että henkilöstömäärän perusteella. Sivistystoimi tarjoaa elinikäisiä oppimismahdollisuuksia, tukee asukkaiden henkistä ja fyysistä hyvinvointia sekä edistää yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

Vuonna 2025 sivistystoimen toimintaympäristöön vaikuttivat taloudelliset sopeutustoimet, palvelurakenteen muutokset sekä henkilöstöjärjestelyt. Toimialalla huolehdittiin lakisääteisten palveluiden jatkuvuudesta ja toiminnan perusedellytysten turvaamisesta muuttuneissa olosuhteissa. Samalla sivistystoimessa jatkettiin palveluiden kehittämistä ja laadunhallintaa erityisesti varhaiskasvatuksessa ja opetustoimessa. Yläkoulussa oppilasmäärä on ollut noin 153 oppilasta. Opetuksen järjestämisessä on huomioitu oppimisen tuen uudistus, joka tuli voimaan 1.8.2025. Uudistus on edellyttänyt toimintatapojen Uudistus on edellyttänyt toimintatapojen tarkistamista ja tuen järjestämisen Lisäksi uuden kouluruokalan käyttöönoton myötä on noussut esille ajatus ruokatoimikunnan perustamisesta, johon osallistuisivat myös oppilaat. Tavoitteena on lisätä osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia koulun arjessa.

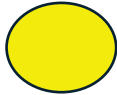
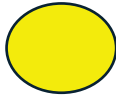
Tällä hetkellä noin 20 prosenttia ikäluokasta siirtyy lukio-opintoihin. Lukion opiskelijamäärä on viime vuosina ollut noin 40–42 opiskelijaa. Tavoitteena on kasvattaa lukion kokonaisopiskelijamäärä 60 opiskelijaan siten, että kullekin vuosikurssille hakeutuisi noin 20 opiskelijaa. Opiskelijamäärällä on merkitystä paitsi toiminnan jatkuvuuden myös taloudellisen rahoituksen kannalta, sillä jokainen opiskelija tuo kunnalle rahoitusta.

Opiskelijoiden opintoihin sitouttaminen on koettu tärkeäksi. Opiskelijoiden tukeminen opintojen aikana nähdään keskeisenä keinona keskeytysten ehkäisyssä. Ensi syksystä alkaen opiskelijoille on mahdollisesti tarjolla autokouluetu, jonka arvo on noin 1 400 euroa. Tavoitteena on lisätä lukion vetovoimaa ja tukea opiskelijoiden arjen sujuvuutta.

**Tarkastuslautakunta vieraili
Arsi Areenan rakennustyömaalla**

Sivistyspalvelut – valtuuston tavoitteiden toteutuminen 2025

Tavoite	Toteutuma tilinpäätöskirjan mukaan	Tarkastuslautakunnan arvio	
Kuntalaisten hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen sivistyspalveluissa	Sivistyspalveluiden toiminta toteutui pääosin suunnitellusti. Palvelut tavoittivat kuntalaisia laajasti ja osallistumisen säilyi hyvällä tasolla.	Tavoite on toteutunut osittain. Arviointia heikentää tavoitteen yleisluonteisuus ja mittareiden puuttuminen, sekä kyselyjen julkaisemattomuus. Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen -Toimenpiteet: Yhteisöllisyyden kehittäminen - Mittari ja tavoitetaso: Kirjaston kontaktit: kävijämäärä+lainausmäärä vrt. 2024. Tämä on puutteellinen mittari tavoiteisiin nähden.	
Sivistyspalveluiden palveluiden laadun kehittäminen	Varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön laadunhallintajärjestelmä ja oppimisen tuen käytäntöjä kehitettiin. Kehittämistoimet olivat osin prosessiluonteisia.	Tavoite on toteutunut osittain. Tavoite kuvaa tekemistä eikä selkeää tavoiteltua asiantilaa. Koulun toiminnan arvioinnin käsittely ja julkaisu puuttuu vuodelta 2025	
Sivistyspalveluiden toiminnan järjestäminen taloudellisesti kestäväällä tavalla	Käyttötalous pysyi pääosin talousarvion raameissa ja osa toiminnoista toteutui talousarviota edullisemmin.	Tavoite on toteutunut hyvin ja tukee valtuuston talouden tasapainotustavoitteita.	
Henkilöstön hyvinvoinnin ja jaksamisen tukeminen	Palvelut pystyttiin tuottamaan lakisääteisesti, mutta lomautukset ja henkilöstöjärjestelyt liäsivät kuormitusta.	Tavoite on toteutunut.	
Sivistyspalveluiden kehittäminen strategisten linjausten mukaisesti	Kehittämistoimia toteutettiin, mutta strateginen tavoitetilä jäi osin yleiselle tasolle.	Tavoite on toteutunut osittain. Oppimisympäristöjen kehittämisen kannustamaan omaehtoiseen liikkumiseen välituntisin ei ole toteutunut.	

Keskeiset tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
Oppilaat alakoulu	305	342	294	279	298
Oppilaat yläkoulu	163	163	153	161	154
Oppilaat päivälukio	51	52	49	43	44
Oppilaat ammatilukio ¹	1	0	0	0	0
Oppilaat 9 lk	56	55	51	61	43
Lukiossa aloittavien määrä- % ikäluokasta	54 %	31 %	29 %	25 %	31 %

5.2. Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalveluiden tehtävänä on edistää ennaltaehkäisevästi kuntalaisten hyvinvointia sekä tukea osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja aktiivista elämäntapaa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Hyvinvointipalvelut kytkeytyvät kiinteästi kunnan strategiaan tavoitteisiin, joissa painottuvat asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, yhdenvertaiset palvelut sekä elinvoimaisen ja turvallisen kuntaympäristön vahvistaminen. Toiminnassa korostuu yhteistyö sivistystoimen, teknisten palveluiden, järjestöjen sekä hyvinvointialueen kanssa.

Hyvinvointipalveluiden kokonaisuuteen kuuluvat muun muassa liikunta- ja vapaa-aikapalvelut sekä hyvinvointia tukevat ennaltaehkäisevät toimenpiteet. Palveluiden järjestämisessä huomioidaan eri ikäryhmien tarpeet lapsista ja nuorista työikäisiin ja ikääntyviin kuntalaisiin. Tavoitteena on madaltaa osallistumiskynnystä ja tarjota kuntalaisille mahdollisuuksia ylläpitää fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia.

Vuoden 2025 aikana hyvinvointipalveluiden toimintaympäristöä leimasivat taloudelliset reunaehdot sekä muuttuvat yhteistyörakenteet sosiaali- ja terveyspalvelujen siirryttyä hyvinvointialueen vastuulle. Tästä huolimatta kunnassa on pyritty turvaamaan hyvinvointia edistävien palveluiden jatkuvuus ja kehittämään toimintaa käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

Hyvinvointipalveluja koskevat tavoitteet ovat liittyneet erityisesti kuntalaisten hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseen, ennaltaehkäisevään toimintaan sekä hyvinvoinnin tukemiseen poikkihallinnollisena yhteistyönä.

Hyvinvointipalveluiden tavoitteena on ollut tarjota kuntalaisille mahdollisuuksia osallistua liikunta- ja vapaa-ajan toimintaan sekä edistää arjen hyvinvointia eri ikäryhmissä. Palveluita on tuotettu yhteistyössä kunnan eri toimialojen sekä ulkoisten toimijoiden kanssa. Hyvinvointia edistävät toimenpiteet ovat toteutuneet pääosin suunnitellusti, mutta tavoitteiden arviointia vaikeuttaa se, että asetetut tavoitteet ovat olleet yleisluonteisia ja niiden toteutumista kuvaavat mittarit osin niukkoja.

Hyvinvointipalveluiden rooli ennaltaehkäisevässä työssä on korostunut erityisesti hyvinvointialueuudistuksen jälkeen, jolloin kunnalle on jäänyt vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Toimintaa on toteutettu olemassa olevien resurssien puitteissa, ja se on tukenut kunnan HYTE-työtä. Hyvinvoinnin seuranta on tehty osana hyvinvointikertomusta, mutta tiedon hyödyntämisessä ja tavoitteiden selkeämmässä kytkennässä toiminnan kehittämiseen on nähtävissä kehittämistarvetta.

¹ kaksoistutkinnon suorittajat

Hyvinvointipalvelut on järjestetty taloudellisesti haastavassa toimintaympäristössä. Käytettävissä olevat resurssit ovat rajanneet toiminnan laajentamista, mutta peruspalveluiden jatkuvuus on pystytty turvaamaan. Toiminnan painopiste on ollut olemassa olevien palveluiden ylläpitämisessä ja yhteistyön vahvistamisessa muiden toimijoiden kanssa.

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Hyvinvointipalveluille asetetut tavoitteet toteutuivat kokonaisuutena osittain. Tavoitteet olivat oikeansuuntaisia ja tukivat kunnan strategisia linjauksia, toteutumisen arviointia heikensi tavoitteiden yleisluonteisuus sekä selkeiden mittareiden puuttuminen. Kuntalaisten ja yhteisöjen omaehtoinen tapahtumatoiminta oli aktiivista ja yksittäisiä tapahtumia järjestettiin tavoiteltua enemmän.

5.3. Tekniset palvelut

7.10.2025 Tekninen johtaja Alpo Anisimaa

Tekninen toimi vastaa Perhon kunnassa yhdyskuntarakenteen ja kunnan perusinfraan liittyvien palveluiden järjestämisestä ja ylläpidosta. Teknisen toimen tehtävänä on turvata kuntalaisten arjen sujuvuus huolehtimalla kunnan omistamasta omaisuudesta, rakennuksista, liikenneväylistä sekä muusta teknisestä infrastruktuurista. Lisäksi tekninen toimi huolehtii ympäristöön, maankäyttöön ja rakentamiseen liittyvistä tehtävistä säädösten ja päätösten mukaisesti.

Tekninen lautakunta ja ympäristölautakunta yhdistyivät organisaatiouudistuksen myötä. Merkittävin teknisen toimen toteuttama investointi on liikuntahallin rakentaminen loppuun urakoitsijan konkurssin jälkeen.

Toimialan tehtävät ovat luonteeltaan pitkäjänteisiä ja sitovat kunnan resursseja useille vuosille, minkä vuoksi investointien suunnittelulla, ajoituksella ja kustannushallinnalla on keskeinen merkitys.

Vuonna 2025 teknisen toimen toimintaympäristöä leimasivat taloudelliset reunaehdot sekä investointeihin ja palvelutuotantoon liittyvät muutostilanteet. Toiminnassa korostuivat kunnan peruspalveluiden ja infrastruktuurin toimivuuden turvaaminen sekä investointihankkeiden läpivienti muuttuvissa olosuhteissa.

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Teknisen toimen tavoitteet ovat kohdistuneet erityisesti investointien toteuttamiseen suunnitelmallisesti, kunnan perusinfrastruktuurin toimivuuden turvaamiseen sekä palvelutuotannon järjestämiseen taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Tavoitteet ovat olleet luonteeltaan toiminnallisia ja pitkälti investointipainotteisia, ja ne ovat kytkeytyneet kunnan talousarvioon sekä strategiaan linjauksiin.

Teknisen toimen merkittävin investointikokonaisuus tarkasteluvuonna oli liikuntahallihankkeen saattaminen loppuun poikkeuksellisessa tilanteessa, jossa urakoitsijan konkurssi aiheutti hankkeeseen viivästyksiä ja lisäjärjestelyjä. Investointi kohdistui selkeästi palvelutuotantoa tukevaan infrastruktuuriin, ja hankkeen toteuttaminen osoitti kykyä hallita investointia muuttuneissa olosuhteissa.

Teknisten palveluiden tuottamisessa on hyödynnetty ostopalveluja, erityisesti konetöissä. Palvelusopimusjärjestelyt ovat tukeneet toiminnan jatkuvuutta ja resurssien kohdentamista. Palvelutuotanto on pystytty järjestämään käytettävissä olevien resurssien puitteissa, eikä merkittäviä katkoja kunnan peruspalveluissa ole raportoitu.

Tavoite	Toteutuma tilinpäätöskirjan mukaan	Tarkastuslautakunnan arvio	
Investointien toteuttaminen suunnitellusti ja palvelutuotannon infrastruktuurin kehittämisen	Merkittävin investointi oli liikuntahallin rakentamisen saattaminen loppuun urakoitsijan konkurssin jälkeen. Investointien toteutukseen kohdistuneen palvelutuotannon infraan ja investointibudjetin arvioidaan pysyneen alkuperäisessä määrässä.	Tavoite on toteutunut pääosin. Investointihankkeiden läpivienti poikkeustilanteessa (urakoitsijan konkurssi) osoittaa kykyä varmistaa hankkeiden toteutumisen.	
Teknisten palveluiden tuottaminen kustannustehokkaasti ja palvelutuotannon järjestämisen tarkoituksenmukaisesti	Konetöissä käytettiin pääsääntöisesti ostopalveluja ja palvelusopimus on voimassa vuoden 2026 loppuun. Kampusalueen ulkoistus on valmistelussa, mutta viivästyy liikuntahallin rakentamisen vuoksi.	Tavoitteet toteutuivat osittain.	
Vesihuollon kehittämisen ja mittaroinnin uudistaminen (etäluettavuus)	Etämittareita on vaihdettu 908 kpl (kokonaismäärä 1100). Etäluettavia mittareita on käytössä yhteensä 929 kpl. Mittarilukemia ilmoitetaan myös Kulutuswebin kautta niissä talouksissa, joilla ei ole etäluettavaa mittaria.	Tavoite on edistynyt.	
Kiinteistöomaisuuden hallinnan kehittäminen ja sisäilmariskien hallinta	Kotihoito siirtyy Jalmiinakodista kunnantalolle sisäilmaongelmiin liittyen; purettavista sisäilmaongelmaisista kohteista arvioidaan tulevan alaskirjaus. Kiinteistöstrategia ja kiinteistösalkuttaminen on nostettu suositeltavaksi.	Pitkäjänteisen kiinteistöomaisuuden hallinnan (strategia, salutus ja seuranta) etenemisestä ei ole raportoitu riittävän konkreettisesti, jotta toteutuminen olisi yksiselitteisesti todettavissa.	
Kaukolämpölaitoksen toiminnan varmistaminen ja verkoston kunnon parantaminen	Verkostovuotoja raportoidaan olleen viisi kappaletta ja lämpölaitoksessa iso vuoto. Kaukolämpöverkoston korjauksiin on varattu 150 000 euroa talousarvioon 2026. Kaukolämmön yhtiöittäminen ja kattilan peruskorjaukseen liittyviä toimenpiteitä on kuvattu.	Tavoite ei ole toteutunut täysin, koska verkostovuodot ja merkittävä vuoto osoittavat kunnossapitotarpeita. Positiivista on, että korjaustoimia on suunniteltu ja resursoitu (TA 2026), mutta tilikauden 2025 toteumasta ei käy ilmi, miten riskit on hallittu systemaattisesti.	

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunta toteaa, että tekniselle toimelle asetetut tavoitteet toteutuivat kokonaisuutena pääosin. Investointien hallinnassa ja perusinfrastruktuurin turvaamisessa onnistuttiin haastavasta toimintaympäristöstä huolimatta, erityisesti liikuntahallihankkeen loppuunsaattamisen osalta. Liikuntasalien koulujen yms. julkistentilojen käyttöastemittarit puuttuvat. Kiinteistön huolto- ja korjaussuunnitelmat voisivat olla toiminnan mittareissa.

5.3.1.Vesihuoltolaitos

Vesihuoltolaitoksen alla vesi- ja viemärlaitosta seurataan erikseen, lisäksi lain mukaan huleveden viemärointi on erotettu muusta toiminnasta. Vesihuoltolaitoksen henkilökuntaan kuuluu 1,5 laitoshenkilöä.

Perhon kunnan vesihuoltolaitos vastaa kunnan alueella vedenhankinnasta, talousveden jakelusta sekä jätevesien viemäroinnistä ja käsittelystä. Vesihuoltolaitoksen toiminnan tavoitteena on turvata kuntalaisille terveellinen ja riittävä talousvesi sekä ympäristön kannalta asianmukainen jätevesihuolto kaikissa olosuhteissa. Vesihuolto on kunnan peruspalvelu, jonka toimivuudella on keskeinen merkitys asukkaiden arjelle, terveydelle ja elinympäristön suojelulle.

Vesihuoltolaitoksen toiminta perustuu lainsäädäntöön ja viranomais määräyksiin, ja sen tehtävät ovat luonteeltaan pitkäjänteisiä ja pääomavaltaisia. Toiminnassa korostuvat verkostojen ja laitteistojen ylläpito, toimintavarmuuden turvaaminen sekä vesihuoltoinfrastruktuuriin kohdistuvat investoinnit. Vesihuollon kustannukset katetaan pääosin käyttömaksuilla, ja taloudellinen suunnittelu on olennainen osa laitoksen toimintaa.

5.3.1.1. Vesilaitos

Vesilaitoksen tavoitteet ovat kohdistuneet talousveden laatuun, vedenjakelun toimintavarmuuteen sekä laitoksen taloudelliseen hallintaan. Lähtökohtana on ollut lakisääteisten vaatimusten täyttäminen ja kuntalaisten häiriötön talousveden saanti.

Tarkasteluvuonna vesilaitoksen toiminta oli kokonaisuutena vakaata. Vesiliittymien määrä kasvoi hieman, eikä merkittäviä häiriöitä vedenjakelussa raportoitu. Putkirikkojen määrä oli maltillinen ja väheni edellisvuoteen verrattuna, mikä osaltaan tukee verkoston toimintavarmuutta. Talousveden laskutus vastasi toteutunutta veden toimittamista, ja vesilaitoksen taloudellinen tulos oli ylijäämäinen.

Tunnusluku	yksikkö	TP 2023	TP 2024	TP 2025
Vesiliittymä	kpl	1099	1104	1105
Korjattuja putkirikkoja	kpl	3	7	4
Verkostosaaneraus	km	0	0	0
Verkostoon pumpattu vesi	m3	241 652	259 413	220 816
Laskutettu vesi	m3	178 628	165 698	184 885
Laskuttamaton osuus	%	35,3 %	56,6%	19,4 %
Vesimaksu (alv 0%)	€/m3	0,90	0,90	0,90
Perusmaksu (alv 0%)	€/v	45,00	45,00	45,00

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunta toteaa, että vesilaitokselle asetetut tavoitteet toteutuivat pääosin. Talousveden toimitusvarmuus ja toiminnan taloudellinen tasapaino kyettiin turvaamaan. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomioita siihen, onko verkoston saneeraussuunnitelma ajantasainen.

5.3.1.2. Viemärilaitos

Viemärilaitoksen tavoitteet ovat liittyneet jätevesien käsittelyyn, viemäriverkoston toimivuuteen sekä ympäristövaikutusten hallintaan. Lisäksi tavoitteena on ollut toiminnan taloudellinen tasapaino ja kustannusten kattaminen maksutuotoilla.

Tarkasteluvuonna viemärilaitoksen toiminta oli pääosin häiriötöntä, mutta verkostoon liittyy edelleen haasteita. Vuotovesien määrä oli edelleen merkittävä, vaikka kehitystä parempaan on havaittavissa edellisvuosiin verrattuna. Tämä viittaa siihen, että verkoston ikä ja kunto edellyttävät pitkäjänteistä seurantaa ja tulevia saneeraustoimia. Verkostosaneerauksia ei toteutettu tarkasteluvuonna.

Viemärilaitoksen taloudellinen tulos oli selvästi edellisvuotta parempi ja toiminta ylijäämäistä. Jätevesimaksujen tuotto ylitti talousarvion, mikä tukee toiminnan taloudellista tasapainoa lyhyellä aikavälillä.

Tunnusluku	yksikkö	TP 2023	TP 2024	TP 2025
Viemäriliittymä	kpl	589	590	591
Verkostosaaneraus	km	0	0	0
Puhdistamolle johdettu jätevesi	m3	188 156	170 896	135 609
Laskutettu jätevesi	m3	61301	64 459	72 224
Vuotovedet	%	67 %	62 %	47 %
Perusmaksu (alv 0%)	€/v	66,00	106,00	106,00
Jätevesimaksu (alv 0 %)	€/m3	3,10	3,10	4,23

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunta toteaa, että viemärilaitoksen tavoitteet ovat toteutuneet.

5.3.1.3. Kaukolämpölaitos

Kaukolämpölaitoksen tavoitteet ovat kohdistuneet lämmöntuotannon ja -jakelun toimintavarmuuden turvaamiseen, kaukolämpöverkoston kunnossapitoon sekä toiminnan taloudelliseen hallintaan. Lähtökohtana on ollut kaukolämmön häiriötön saatavuus asiakkaille sekä laitoksen ja verkoston toimintakyvyn ylläpito.

Tarkasteluvuonna kaukolämpöverkostossa esiintyi useita vuotoja, joista osa edellytti korjaustoimenpiteitä. Lisäksi lämpölaitoksessa ilmeni merkittävä vuoto, jolla oli vaikutusta laitoksen toimintaan. Lämmöntuotannossa on jouduttu ajamaan suuremmalla teholla kuin laitoksen nimellisteho, mikä korostaa laitteistojen kuntoon ja

kapasiteettiin liittyviä kysymyksiä. Verkoston ja laitoksen kunnostamiseen liittyviin korjauksiin on varauduttu talousarviossa tuleville vuosille.

Kaukolämpölaitoksen toiminnan kehittämiseen liittyy myös rakenteellisia ratkaisuja, kuten kaukolämmön yhtiöittämiseen liittyvä valmistelu. Toimenpiteiden tavoitteena on turvata toiminnan jatkuvuus ja parantaa edellytyksiä pitkäjänteiselle investointi- ja kunnossapitosuunnittelulle.

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaukolämpölaitokselle asetetut tavoitteet toteutuivat osittain. Kaukolämmön toimitus pystyttiin turvaamaan, mutta verkoston ja laitoksen kuntoon liittyvät haasteet osoittavat tarpeen suunnitelmallisille korjaus- ja investointitoimenpiteille sekä toiminnan riskienhallinnan vahvistamiselle.

5.3.2. Konserniyhtiöt

TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN

Perhon kuntakonsernin tavoitteena on ollut varmistaa tytäryhtiöiden toiminnan taloudellinen vakaus, toiminnan tarkoituksenmukaisuus sekä se, että yhtiöt tukevat omalta osaltaan kunnan strategisten tavoitteiden toteutumista. Lisäksi tavoitteisiin on kuulunut toimiva konsernivalvonta, ajantasainen raportointi ja riskienhallinta.

Perhon Kehitysyhtiö Oy

Yhtiön tavoitteena on ollut kunnan elinvoiman edistäminen, yritystoiminnan tukeminen ja kehittämishankkeiden toteuttaminen. Toiminta on ollut aktiivista, mutta konkreettisten kehittämistoimenpiteiden vaikuttavuutta on vaikea arvioida yksiselitteisesti tavoitteiden yleisluonteisuuden vuoksi. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan tavoitteet ovat toteutuneet osittain.

Kiinteistö Oy Perhon Kartano

Yhtiön keskeisenä tavoitteena on ollut kunnan omistamien kiinteistöjen hallinta ja vuokraustoiminnan järjestäminen taloudellisesti kestäväällä tavalla. Kiinteistöjen käyttöön ja vuokrakertymään liittyy yksittäisiä haasteita, mutta toiminta on kokonaisuutena jatkunut suunnitellusti. Tavoitteiden voidaan katsoa toteutuneen pääosin.

Konsernivalvonta ja raportointi

Konsernivalvonta on ollut toimivaa, ja konserniyhtiöiden toimintaa ja taloutta on seurattu osana tilinpäätös- ja osavuosiraportointia. Tarkastuslautakunta tuo kuitenkin esiin, että konserniyhtiöille asetetut tavoitteet ja niiden seuranta ovat osin yleisluonteisia, mikä heikentää tavoitteiden toteutumisen arvioitavuutta. Konsernivalvonnan tavoitteet ovat toteutuneet osittain.

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunta toteaa, että konserniyhtiöiden toiminta ei ole aiheuttanut kunnalle merkittäviä välittömiä taloudellisia riskejä tarkasteluvuonna. Yhtiöille asetettujen tavoitteiden selkeydessä, mitattavuudessa ja seurannassa on kuitenkin kehittämistarpeita, jotta konserniohjauksen ja arvioinnin vaikuttavuutta voidaan jatkossa vahvistaa.

6. Johtopäätökset ja suositukset

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan tilinpäätöskirjassa asetetut talous- ja toimintasuunnitelman mukaiset tavoitteet kohdistuvat pääosin oikeisiin ja strategisesti merkittäviin asioihin.

Tavoitteet ovat osittain vaikeasti mitattavia, eikä niissä aina kuvata tavoiteltua määrää, laatua tai selkeää hyväksyttävää lopputulosta. Tarkastuslautakunta suosittelee tarkastelemaan mittareita em. näkökulmasta.

Kunnallinen julkisuus:

- pöytäkirjan liitteitä puuttui mm. hallituksen ja lautakuntien kokouspöytäkirjoista
- toiminnan arviointi peruskoulussa; tehty, mutta ei julkaistu

Kunnan nettisivuja tulisi selkeyttää, jotta palveluihin liittyvät asiakirjat löytyisivät helposti kuntalaisille, vierailijoille ja muuttajille.

Kunnan tulisi laatia kiinteistöstrategia sekä mitata julkisten tilojen käyttöastetta.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kunnassa otetaan käyttöön exit-kysely poislähteville työntekijöille, jotta palvelussuhteiden päättymisen syistä saadaan suunnitelmallisesti tietoa toiminnan ja henkilöstöjohtamisen kehittämisen tueksi.

7. Allekirjoitukset

Perhossa 13.5.2026

Matti Louhula
puheenjohtaja

Markus Kivelä
varapuheenjohtaja

Marika Kinnunen
jäsen

Katri Haukilahti
jäsen

Pauli Jylhä
jäsen

Marika Johanna Kinnunen
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Perhon kunta
ca911b92-0941-4032-8eba-31a0bace6669 - 2026-05-16 18:16:04 UTC +03:00
BankID / MobileID - 7124a2a4-f957-4156-b9ab-6225e6c13a18 - FI
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Matti Allan Louhula
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Perhon kunta
0777e8f7-dfec-4d4b-9c5f-3daa172efe32 - 2026-05-16 19:06:38 UTC +03:00
BankID / MobileID - 73c5175f-97d7-4828-91a4-0bbb0d9226cd - FI
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Markus Juhani Kivelä
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Markus Kivelä
af9e6776-b242-4339-b205-dfb27bf5d79b - 2026-05-17 19:27:53 UTC +03:00
BankID / MobileID - fd0e704b-1213-4b52-87b9-5784e9aa5757 - FI
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

PAULI ENSIO JYLHÄ
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Tarkastuslautakunta
b9c27d1a-504d-473d-bffb-36ef830ce2c6 - 2026-05-18 13:21:50 UTC +03:00
BankID / MobileID - 3252e587-cbee-4e4c-a5e1-6935d79e226e - FI
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

KATRI JOHANNA HAUKILAHTI
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Katri Haukilahti
149e484c-513d-465e-91f8-839efa421ff8 - 2026-05-18 17:39:27 UTC +03:00
BankID / MobileID - 040bab34-cf83-4834-8416-53f7c5b1c42a - FI
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende